

На основу члана 22. став 1. тачка 20), чл. 25. став 4. и 52. став 2. Закона о електронским медијима („Службени гласник РС“ бр. 83/14),

Савет Регулаторног тела за електронске медије, на седници одржаној дана 9. фебруара 2015. године, доноси

ПРЕПОРУКУ
о начину коришћења титлова
и знаковног језика

1. Овом препоруком утврђује се начин коришћења титлова и знаковног језика у циљу унапређења пружања аудио-визуелних медијских услуга и њихове доступности особама са оштећеним слухом.
2. Титлови, у смислу ове препоруке, јесу натписи на екрану којима се у текстуалном облику изражава емитовани говор или други звук програмског садржаја и који су у највећој мери синхронизовани са емитованим звуком.
3. Знаковни језик, у смислу ове препоруке, јесте језик којим се посредством посебне гестикације и мимике емитовани звукови програмских садржаја интерпретирају за гледаоце са оштећеним слухом.
4. Ради установљавања добре праксе препоручује се пружаоцима аудио-визуелних медијских услуга да приликом коришћења титлова и знаковног језика настоје да задовоље следеће услове:

а) Титлови

- 4.1. Слова и знаци који се користе у оквиру титлова треба да буду јасно видљиви, с обзиром на њихову величину и боју, као и боју њихове подлоге ако се иста користи. Титлови треба да буду емитовани у доњем делу екрана, осим у случајевима када се на тај начин заклањају уста лица које говори или друга значајна информација или активност. Нарочито је битно титловима не заклањати лице особе која говори, будући да је видљивост лица веома битна за гледаоце са оштећеним слухом, јер на основу ње могу „читати са усана“, сазнати које су емоције присутне приликом говора, као и тон којим се говори.
- 4.2. Титл треба да обухвата једну реченицу која је распоређена у два реда или, изузетно, у три реда ако се на тај начин не заклањају битне информације или активности. Уколико реченица не може бити распоређена у два, односно три реда, она може бити раздвојена на више делова, али тако да сваки титл представља смисаону целину. У том случају је потребно на крају титла употребити одговарајући знак

којим се јасно ставља до знања да реченица није довршена (нпр. три тачке, тачка и зарез). На крају реда треба избегавати растављање речи на слоге путем цртице.

- 4.3. Осим говора, титлови треба јасно да саопштавају и друге емитоване звукове, као што су расположење, односно темпо емитоване музике и текст песме (музици треба да претходи и иза исте следи знак #), викање (треба користити велика слова), реакција публике у студију итд. Уколико на основу садржаја који је видљив на екрану није могуће одредити одакле потиче звук који се саопштава путем титла, потребно је на почетку титла означити извор звука (нпр. име госта у студију, означање да је реч о публици. Када се у емисији догоде дуже паузе без посебних звукова, то је потребно означити путем титла.
- 4.4. Титлове треба што више синхронизовати са емитованим звуковима, тако да разлика у синхронизацији не буде већа од три секунде.
- 4.5. Брзина смењивања титлова на екрану треба да се креће у распону од 160 до 180 речи у једном минути.

б) Знаковни језик

- 4.6. Лице које интерпретира звукове програмских садржаја путем знаковног језика треба да буде адекватно оспособљено за такав посао.
  - 4.7. Простор на екрану намењен лицу које путем знаковног језика интерпретира звукове програмских садржаја треба да буде смештен у доњи десни угао екрана и не треба да буде мањи од 1/6 емитоване слике.
  - 4.8. Лице које интерпретира звукове програмских садржаја путем знаковног језика треба приликом интерпретације да гледаоцу са оштећеним слухом укаже на то чији се говор интерпретира знаковним језиком, као и да пажњу гледаоца усмери на друге важне звукове.
5. Ова препорука објављује се на веб-сајту Регулаторног тела за електронске медије.

Број: 05-309/15-1

У Београду, 9. фебруара 2015. године

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Горан Карацић, с.р.